

իր գաշնակին վրայ մեռելոյ գտնակ մը
դնելով կ'աշխատէր :

Ահոնարտոյ տա Ա ինչի երբոր նկա-
րել կ'ուզէր , առաջ միշտ երգեր կը
շինէր :

Արդին պաշտօնեայն անհաւատալի
սէր մը ունէր գեղեցիկ ու աղէկ խոպո-
պեալ կեղծամներու վրայ , և հաւա-
քում մը ունէր ութսուն կեղծամի :

Տոնադէլոյ փլորենտիացի արձանա-
գործը (մեռեալ ի 1466) սովորութիւն
ունէր կողովի մը մէջ դրած իր ստակնե-
րը խուցին պատէն կախել : Իր գործա-
ւորներն ու բարեկամները ուղածնուն
չափ կը կ'ընէին կողովը :

Պիթովըն երեւելի երաժիշտը ճաշե-
լէն ետքը ամէն օր տունէն դուրս կ'ել-
լէր ոտքով պտրտելու երկայն ժամա-
նակ՝ եթէ անձրև ըլլար , եթէ քամի ,
կամ կարկուտ :

Բադէր ունկարացի չափաբերը ա-
մառը երկու ժամ միայն կը քնանար գի-
շերը , ու ձմեռը չորս ժամ , և մնացած
ժամանակը անխոնջ էր յաշխատութիւն :

Ալեապէքի գրականը , որ 81 տա-
րի ապրած է , բոլոր կենացը մէջ երկու
անգամ միայն Փլորենտիայէն դուրս ե-
լաւ . մէյ մը Ֆիէզոլէ քաղաքը տես-
նելու համար , որ անկից 2 փարսախ
հեռու է , և մէկ անգամ մըն ալ մեծ
դքսին հրամանաւր մայրաքաղաքէն 10
մղոն աեղ հեռու գնաց :

ԲՆԱԿԱՆՔ

ԲՆԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

Դադարումն զարգացման :

Արդացման դադարումն այնպիսի
մեկնութիւն մըն է , որ գիտութեան
չափ գծուարութիւնները փարատեց ,
չափ մութ կէտեր լուսաւորեց , և օր
աւուր վրայ ետեւէ է հաստատելու թէ
երկրիս այլ և այլ ժողովուրդները մի
և նոյն սկիզբն ունեցեր են , Ղաջին
նայուածքով՝ այս ժողովուրդոց վրայ տես-

նուած անհամեմատ տարբերութիւնը
կարգէ դուրս կ'երևայ , մանաւանդ հա-
սակնին նկատելով : () Երկնակի համար ,
ինչ մեծ տարբերութիւն կայ ընդ լա-
բոնացին և ընդ բաղակոնացին , որոնք
մարդկային ցեղին չափազանցութիւն-
ները կրնան սեպուիլ , մէկն հասակին
կարճութեամբը , միւսն երկայնութիւնը .
ուր երկուքն ալ ծնած ատեննին մի և
նոյն հասակն ունին , տարիքին հետ
բաղակոնացին կը մեծնայ , իսկ լաբո-
նացին գրեթէ չմեծնար : Արեմն լա-
բոնացին կը դադրի զարգանալէն :

Այնպէս մորթին գոյնն ալ այնպիսի
մէկ տարբերիչ հանգամանք մըն է , որ
ամենեւին չենք տարակուսիր խորելու
կովկասայինը հնդկէն . մէկն է ճեր-
մակ , միւսն է սև : Բայց սակայն այս
երկու բառերս՝ ճերմակ ու սև , որոնց-
մով կը զանազանենք այն երկու մեծ
ցեղերը , կովկասայինն ու եթովպիա-
նը , ճշգրտութեամբ առնուած չեն . վասն
զի ճերմակներն ալ ունին իրենց սևա-
նիւթը , թէպէտ և քիչ քանակութեամբ ,
ուր հնդկներուն մորթին տակն առատ
է այս գունաւոր նիւթը : Արեմն յատ-
կապէս խօսելով՝ բոլորովին ճերմակ
մարդ չկայ , ինչպէս նաև բոլորովին
սեւա հազիւ կը գտուի : Երոնք ալ նկա-
տենք իրենց ծնած ատեննին , կը տես-
նենք որ գունի կողմանէ ամենեւին տար-
բերութիւն չունին , երկուքն ալ ճեր-
մակ են : Իրաւ հնդկին մորթին քանի
մը մասը սև կ'ըլլայ , ինչպէս եգուպ-
տներն ու փոշոր , բայց սաղմնական վի-
ճակին մէջ այս տարբերութիւնս ոչինչ
է , ուստի պզտի ճերմակն ու սևուկը
բոլորովին նման են իրարու : Ատքէն
հնդկին մորթն երթալով կը սևնայ ,
ուր ընդհակառակն ճերմակինը նոյն կը
մնայ : Արեմն ճերմակին սևանիւթը
կը դադրի զարգանալէն :

Այլսոյն ձեւը , նկատմամբ իմացակա-
նութեան , շատ մեծ տարբերութիւն
կը բերէ , վասն զի անոր փոփոխմամբը
ուզեղին ձեւն ալ կը փոխուի , որ մեր ա-
մէն կարողութեց կայանքն է : Բաղդա-
տենք մաքոյացւոյն գլուխը կովկասայ-

նոյն հետ . առաջնոյն դիմաց անկիւնն է 64 աստիճան , երբ յարբուճս կը հասնի՝ 75 աստիճան կ'ըլլայ , տղայութեան ժամանակ՝ 82 աստիճան , իսկ սաղմին՝ 85 աստիճան . երկրորդին դիմաց անկիւնն է 82 աստիճան , տղայութեան ժամանակ՝ 87 աստիճան , և սաղմին՝ 89 աստիճան :

ԳՈՂԱԿԱՐԳՈՒՄ

ՍԱՐԳՈՅԱՑԻ

Սաղմն . 89 աստիճան

Տղայ . 87

Այլ . 82

Սաղմն . 85 աստիճան

Տղայ . 82

Արբույք . 75

Այլ . 64

Եւս ցուցակէս ըստ բաւականին կը տեսնուի թէ ժամանակ մը կայ որ մաքայցին ու կովկասայինը դիմաց մի և նոյն անկիւնն ունին . և երբ մէկունը ինչուան 64 աստիճան կ'իջնէ , մէկալինը գրեթէ կը դադրի : Ուրեմն ճերմակին դիմաց անկիւնը կը դադրի զարգանալէն :

Օարգացման զաղարմամբը կը մեկնուի նաև կովկասայնոյն ու հնդկին ընդաց տարբերութիւնը . մէկունը մեծ է , մէկալինը պզտիկ . վասն զի ճերմա-

կին քիթը կը մեծնայ , իսկ սևուներ նոյն կը մնայ : Առաջնոյն քիթին վերի կողմը գրեթէ տափարակ է տղայութեան ժամանակ , տարիքին հետ այն մասն ալ կ'աճի : Ուստի զարգացման այս անհաւասարութեամբքս բնութիւնը մէկուն կ'առատաճեռնէ , մէկալին կը խնայէ :

Հաւանական կարծիք մը կայ թէ Լիբրիկէի ներսերը պոչաւոր մարդիկ գտուին . այս բանս իրաւ ալ ըլլայ , մեկնութիւնը դիւրաւ կրնայ տրուիլ անոնց ողնայարին չափազանց զարգացմամբ : Կովկասայնոց մէջ ալ կը գտուին մարդիկ , որոնց ողնայարի ոսկրին ծայրը քիչ մը դուրս ցցուած կ'ըլլայ : Ուրեմն զարմանք չէ որ այն ափրիկեցի ժողովրդոց այս անկանոնութիւնը աւելի շատ ու յաճախ եղած ըլլայ :

Համառօտ աչք մը տալով այս ամենայն տարբերութեց , որոնցմով մարդկային այլ և այլ ցեղերը մէկմէկէ անդադար կը հեռանան , կրնանք ըսել թէ չկայ այնպիսի տարբերիչ հանգամանք մը որ կարելի չըլլայ մեկնել զարգացման անհաւասարութեամբը :

ՄԱՆՐ ԳԻՏԵԼԻՔ

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Գաղութիւն . Գաղութիւններն . Լեռնաբնակիչ : — Գաղութիւն մէջ հիմա ընդ ամէնը 1037 տղարան կայ և 1092 օրագիր : Այն տասը գաւառները , որ ուրիշներէն աւելի տղարան ունին , ասոնք են . Սէն , Կոր , Սէն Ստորին , Անգր Գալեայ , Հէրոյ , Գալ Կատոս , Ժիրոնտ , Բարձր Կառոն , Հառն , Հոռնայ Բերանք : Իւրաքանչիւր գաւառ միջական հաշուով 12 տղարան ունի :

Գաղղիոյ տղարաններուն մէջ գրեթէ 9,500 շաբող կան . Բարիգու մէջ միայն 2,600 շաբող կայ , Լիւն՝ 120 , Պորայ՝ 116 , Մարսիլիա՝ 112 , Լիլ՝ 110 , Դուլաշ՝ 102 , Ռուան՝ 90 , Դուր՝ 86 , Կանք՝ 78 , Սգրապուրկ՝ 64 , Պրզանսոն՝ 60 , Ափան՝ 54 : Բաց ի սանցմէ , կան նաև իբր 3,000 տղաբողք , 900 սրբագրողք , վերականգնողք , համարակալք , 350 առաջնորդք :

Ամէն տարի տպուած գրութեան միջական թիւն է 8,000 , ի բաց առեալ ձուլագրողմ գրութեան :

Գ. Գ. Clichés.

ները , որոնք ամէն տարի , ամէն ամիս կը տպուին , և անթիւ են :

Տղարաններուն տարեկան արգասիքն է իբր 25 միլիոն ֆրանգ . միայն Բարիգու տղարաններուն է 15,247,211 ֆրանգ :

Մօտեւոս Գաղղիոյ ներքին գործոց ենթապաշտօնեայ մը Բարիգու մէջ եղած տպագրութեանց վրայ գրուած մը հրատարակեց , որուն մէջ կը ցուցնէ թէ Բարիգ 510 օրագիրը կը հրատարակուին , որոնցմէ 40 հատը քաղաքական են , և 470 հատը բանասիրական , արուեստական , ուսումնական , և այլն : Անցեալ տարի , որ է 1857 , նոր օրագիրը 108 հաւ սկսան . բայց անոնց մեծագոյն մասը գաղթեցան ուրիշներուն տեղիք տալով , վարդի նման մէկ օր մը միայն կեանք ունեցան :

Կապարի հանք ի Գաղղիա : — Գաղղիոյ մէջ 533 հանք կը ճանչցուին կապարի , որոնցմէ 314ին երակն աղէկ որոշ է . բայց 7 հանք միայն կը բանին , որոնք տարուէ տարի 2,400,000 հազարակրամ կապար կու տան : Իսկ Գաղղիա դրսէն տարուէ տարի 4,910,000 հազարակրամ կապար կ'ընդունին , ու կը սպառէ չգործուած ու գործուած կապար